

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
9. szám. 2007 szeptember
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

„Itt van az ősz, itt van újra...”

– visszhangoznak bennünk Petőfi közismert sorai, miközben reggelente és napközben is érzékeljük a hűvösebb időjárást. Az erdők, mezők lassan színt váltanak, s még bízunk abban, hogy lesz vénasszonyok nyara, és lesz alkalmunk lencsevégre kapni néhány gyönyörű őszi tájat.

Az idő múlásával párhuzamosan a mi életünk is visszarendeződik a megszokott kerékvágásba. Visszatérünk a nyaralások, táborok, hétvégi házak pihentető környezetéből oda, ahol általában mindennapi életünk zajlik. Az újdonságok, változások még néhány hétig hatnak ránk, aztán látszólag minden ugyanúgy folytatódik, mint azelőtt. Természetesen sántít a kijelentés, hiszen egy év nagy idő – mondták régebb –, s a felhalmozott tapasztalatok észrevétlenül épülnek be tudatunkba, és alakítják életünket.

A „visszarendeződés” egyik meghatározója az iskolakezdés. Gyermekek ezrei ülnek be szeptember közepétől az iskolapadokba. Hogy mit hoz az új tanév? Nem céloim most felsorolni a tanügyi rendeletek újdonságait, olvashatjuk azokat a napilapokban, megjelennek az elektronikus médiában is. Elég jó ideje központi téma már a román nyelv idegen nyelvként való tanítása a magyar diákoknak. A kérdés még nem talált kellő válasza a kormányzat részéről, így minden bizonnyal egyelőre nem lesz számottevő változás e téren.

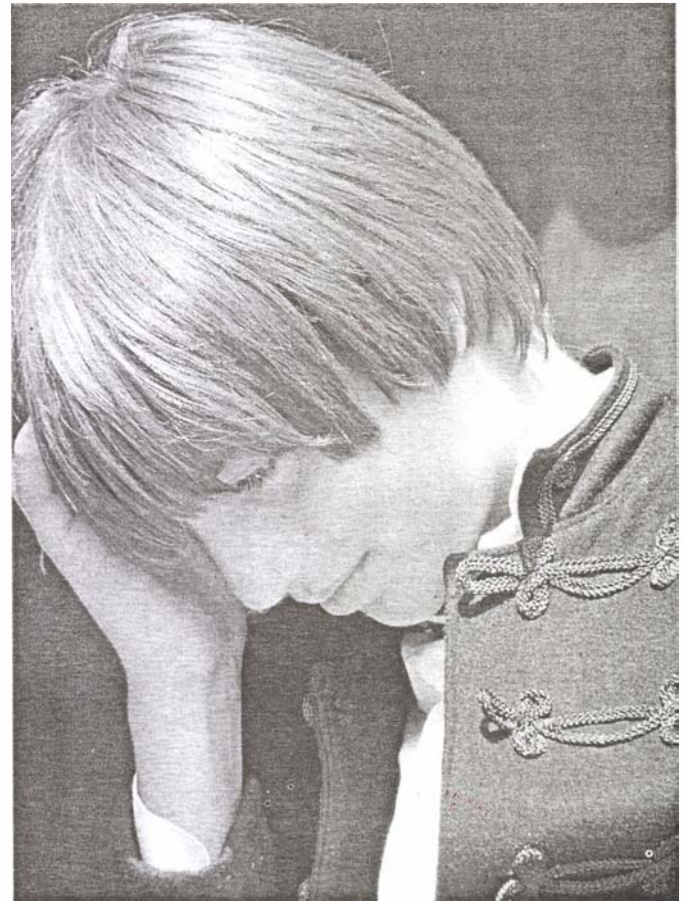
Az új tanév sajnos osztályok megszűnését, összevonását, a magyar oktatás további zsugorodását is magával hozza. A csángó falvakban, de még Közép-Erdélyben is keresik a magyar tanítókat, tanárokat, akiknek jelentkezése megmenthet egy-egy induló magyar osztályt. Társadalmunk és az oktatási rendszer jelen helyzetének visszasságait tükrözi, hogy keresni kell az e téren szolgálatot vállaló tanerőt. Sajnos ezek a visszasságok máshol is megjelennek. Idén is lesz majd olyan diák, aki orvosi igazolással vagy szülői kéréssel felmentést vár a vallásóra alól. A gyermek órarendje túlszűfolt, fölösleges terhelni a vallásórával – hangzik a sokak fülét sértő szülői vélekedés. Igen, ilyen eset már történt. Bár benne van a tanrendben, ma már vannak, akik jobban szeretnék, ha eltörölnék. Hiábavalónak tartják azt, amiért a közelmúltban meg kellett harcolni, és ami évtizedekig tiltva volt. Sokak számára érthetetlen ez a magatartás, de be kell látni, hogy közel 18 évvel a rendszerváltás után egészen más szemléletmód van terjedőben.

Ma már „készen kapható” a tanrendben is a vallásoktatás, akárcsak a földrajz vagy a fizika. A siker azoké, akik ezt mindig akarták és tettek is érte. A várt eredmény azonban sok esetben elmarad. Vannak, akiknek nem kell vagy eddig sem kellett az iskolai vallásóra. Az okok mélyen keresendők, nem-

csak az elmúlt 18 évben, hanem az azóta lejátszódott, lejátszódó folyamatokban. A szekularizáció, az egyházi élet beszűkülése Erdélyben is érezteti hatását. Lehet, hogy szerencsésnek tartjuk még helyzetünket, de ez attól függ, milyen irányból vizsgáljuk. Kétségtelen, hogy a nyugati társadalmakhoz képest az erdélyiek egyházi kötődése sokkal szorosabbnak mutatkozik. Am ha az előbb említett iskolai példát figyeljük, bizonyos tévesztéssel mégiscsak számolnunk kell. A folyamatot természetesen még sok tényező befolyásolja, amelyek felsorolására itt nincs terünk. Csupán arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy legyünk résen: az iskolakezdés mindenkinek feladatot ad. Ha arról kell meggyőzni a rokont, barátot, ismerőst, miért szükséges a vallásoktatás, akkor azt kell megtenni: Ha úgy érezzük, hogy tanácsainkkal segítünk nemcsak a gyermeknek, a családnak, hanem erdélyi magyar közösségünknek is, akkor ne habozzunk kifejteni véleményünket!

Szerencsés iskolakezdést, eredményes tanévet tanulóknak, tanítóknak, tanároknak egyaránt!

Sándor Krisztina

A gyümölcs és a fa

A Bibliában olvassuk: mi, emberek vagyunk „a teremtés koronái”. Gondolkodunk, ítéletet alkotunk önmagunkról, felebarátainkról és a világról. Még Istenről is. Értelmes lényekként képesek vagyunk arra, hogy meghaladjuk, fölülmúljunk mindazt, ami látható és hallható. Képesek vagyunk arra, hogy valamit hozzáadjunk a valósághoz, valamivel többek legyünk anyagnál és formánál. Megragadjuk a pillanatot és kiemeljük a mulandóságból. Ezek a mi emberi életünk gyümölcsei, mert a gyümölcs több annál, ami megtermi. A gondolat is több, mint az ember maga. A szeretetem is több, mint aki én magam vagyok. Szavaim is lehetnek „többletek”. Egy költemény több, mint a költője. Egy szobor, egy festmény, egy hangszer, egy dallam is több, mint alkotója. Az idős ember is olyan, mint egy őszi tájkép, de sokszor észrevétlen marad előttünk. Ott van az idős ember életében is a „gyümölcs”, ott van mindaz, ami meghaladja mulandóságát, homlokára kiülnek azok a pillanatok, amelyeket a mulandóságból élete folyamán kiemelt. Ott van egy gyermek, akire azt mondjuk: a szerelem gyümölcse, meghaladja azt a két embert, aki neki életet adott. Továbbviszi ugyan anyjának és apjának jellemvonásait, de önálló, egyszeri, megismételhetetlen személy.

Akarjuk vagy nem, a lét kényszerít bennünket arra, hogy teremjünk és ont-suk magunkból a *többletet*. Aki nem tudja szüntelenül meghaladni önmagát, az beteg. Csakhogy a betegséget nem pusztán orvosilag tekinthetjük. Az ember beteggé válik, mielőtt nem tud termést hozni. Jézus elmondta egyik példázatában, hogy az ember a magot elveti, megöntözi, a növényt kapálja, és mindent elkövet, ami csak tőle telik, de hogy miként lesz abból a magból gyümölcs, azt már nem tudja befolyásolni. Azt Isten adja. Az ember elvégzi a maga dolgát, a munka az emberé. Az áldás azonban az Istené.

De mit tegyünk azzal a „többlettel”, amit megtermünk, kiemelt pillanatainkkal? Talán elvesztettük a módját, hogyan adjuk oda (vagy vissza?) kincseinket a fáknek. Amerikában több ezer éves vörösfenyők magasodnak. Ezek a fa-óriások átéltek sok erdőtüzet, és az indiánok szent fáivoltak. Most is, nálunk is, amikor esős idő van a mezőn, legelemből ösztönünk,

hogy bemeneküljünk egy nagy fa alá. Pedig tudjuk, hogy veszélyes. De miért épp egy nagy fa alá akarunk menekülni a vilámlás elől? Nemcsak azért, hogy szárazak maradjunk. Tudattalanunkban él, hogy a nagy fa biztonságot ad. Amikor ránézünk egy hatalmas bükkre, vagy fenyőre, tudjuk, hogy az a fa több száz éves lehet. S ennek a hatalomnak, időtlenségnek a csendje biztonságos. Ki vagyok én a magam hetven-nyolcvan évével egy három-négyszáz éves fához képest?! Ezt ugyan nem tudjuk felmérni a menekülés pillanatában, de összefüggésben vagyunk a természettel. *Egyek vagyunk vele.*

(Amikor esztelenül irtjuk az erdőt, meglopjuk a természetet és a jövőt. Elvesztett kapcsolatunk a fákkal, a madarakkal, a vízzel. Termelni akarunk, hiszünk a fejlődésben, és nem számít, mennyire mérgezzük meg a természetet. Amikor eleink az erdőben még a természettel való tiszteltteljes együttélés jegyében vágják a fát, a következő esztendőben nem mentek oda vissza. Úgy tudták: az erdőnek füle van,

*„Amit mond az ember,
annak a gyümölcséből lakik jól,
és amit tesz az ember, azt fizetik neki vissza.”*

(Péld 12,14)

szíve és élete. Az erdő él. Szent Ferenc is a madaraknak prédikált – mégsem kacagjuk ki, nem tartjuk róla, hogy bolond. Hiszen érezte, hogy életünket valami összekapcsolja más életekkel.)

S hát akkor mennyi szépség kapcsol össze embert az emberrel! Nincsen elszigetelt embert, csak önmagában élő ember. Aki úgy érzi, hogy körbe kell falaznia életét, az az ember nem tudja megosztani magát, nem terem gyümölcsöt. Beteg. Orvoshoz mehet ugyan, de sokszor már az orvosság sem hat. Konokká válik, agresszív lesz, nem tudja már önmagát meghaladni, szenved. Aki körbekeríti magát, az nem a világra haragszik. Önmagával nincsen békességben. Dél-Kaliforniában láttam tízmillió dolláros házakat. Azok a házak körbe vannak falazva, kapuin nem lehet bejutni. Olyanok, mint egy-egy elszigetelt világ. Ki-bejárnak rajta a háziak reggel és este. Nincsenek barátaik, de van külső gazdagságuk és belső szegénységük. Már csak magukat látják, megrakodtak és elzáródtak a külvilággal való csatornáik. Felrobbantottak minden hidat, nem tudnak átjárni határaikon, mert félnek. Félnek kapcsolatba lépni másokkal, s főleg attól félnek, hogy meg kell osztaniuk életüket.

Szavainkkal gyümölcsöt érlelünk. Amikor egy-egy betegágnál megállunk, láthatjuk, hogy szavainkkal szemeket tudunk felcsillantani. Mert néha a „betegségben” ez a legtöbb, amit tehetünk. Ott állunk egymással szemben, s olyan messze vagyunk embertársunktól! Olyan hosszúak és kanyargósak ösvényeink, hogy – a fizikai távolságon túl – talán valahol a végtelenbe nyúlnak. Persze mielőtt vagy mialatt megosztjuk gyümölcseinket, mi magunknak kell megkóstolnunk, mert bennünk teremnek meg. Ha keserű, persze hogy keserű lesz, amit neked átadok, kedves Testvérem. Ha édes gyümölcsöt eszel társad mellett, tudhatod, hogy az ő szájában is édes a szavak és gondolatok íze.

De miért termek én gyakran keserű, éretlen gyümölcsöt? Mi van az én lelkemben, hogy ilyen pettyes, beteg almákat termek? Olykor bezárul a lelkem, nem merem megmutatni gyümölcsös kosaramat. Nem merlek behívni életembe, hogy nézd meg szőlőgerezdjeimet, almáimat – nem merem megmutatni kertemet, mert szégyellem. S amikor mégis be akarsz jönni, úgy állok szemben veled, mint egy vadmacska – mert védenem kell szégyenemet. El kell rejtenem magamat – mert félek is. Ez is fontos felfe-

dezés: a reménység mellett ott van emberi életünk másik nagy értéke, a félelem is. A félelem óv, életben tart, hogy ne menjünk neki mindennek. Amikor viszont ez a félelem elhatalmasodik bennünk, képzeletbeli várakat építünk és elbújunk benne a valóság elől. S ugyanez van a reménységgel is. Amikor nem mi uraljuk reménységünket, hanem a remény minket, akkor is elveszítjük kapcsolatunkat a valósággal. Rózsaszínnek látjuk a világot.

De hasonló a viszony Istennel is. Ha háborúság és viszály, békétlenség és éretlenség van lelkünkben, Istennel szemben is így viszonyulunk, és ezeket a gyümölcsöket kínáljuk fel neki is. Nem Istennel van a baj persze, nem is a világgal – mindig magunkkal kell kezdenünk. Le kell ülnünk kertünkben, megnézni virágainkat. Megnézni a fákat, a fűvet, az eget – ki vagyok én? Békesség, csend van-e ebben a kertben, vagy a szél tépázza a fákat? A munkát mindenkinek saját magán kell megkezdnie és elvégeznie. Ez a vallásosság legmélyebb, legszemélyesebb útja.

Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, s ha a gyökerek szentek, akkor az ágak is szentek lesznek.

Tódor Csaba

Brassai csellója

A hangszer születésének zenetörténeti körülményei

Brassai Sámuel csellójával kapcsolatban – amely csak az idén keltett nagyobb érdeklődést Kolozsváron – mindenképpen figyelmet érdemel a hangszer háttere.

A feljegyzésekből annyit tudunk, hogy Brassai Sámuelnek sok más adottsága mellett kiváló zenei képességei is voltak. E hangszer szakmai felmérése azonban ennél még többről árulkodik. Nem az én tisztem megállapítani Brassai Sámuel konkrét zenei képzettségét és ismereteit, viszont az alábbiakban összegzett feltételezésem kétirányú. Előbb említeném a kevésbé „hízelgőt”. Ez nagyjából arról szólna, hogy „az utolsó erdélyi polihisztor” egy igazán jómódú tisztelőjétől kaphatta ajándékba az akkor már joggal ismertté vált hangszert. Mivel nem rendelkezünk semmilyen konkrét adattal arra nézve, mikor jutott tulajdonába a cselló, én inkább a másik szempontot igyekszem követni, amit sokkal érdekesebbnek tartok.

Tudjuk a magyar zene történetéből, hogy a 19. század eleje egyáltalán nem bővelkedett magyar zenész-hírességekben, leszámítva azt a néhány „klasszikus” példát, akik között ott van Liszt Ferenc (aki állítólag nem tudott magyarul, de élete végéig magyarnak vallotta magát), Erkel Ferenc, *Himnuszunk* zeneszerzője, vagy Bihari Sándor cigányprímás, a 19. század nagy udvarainak közkedvelt virtuóza. Viszont hosszas kutakodás után sem leltem nyomára bár egyetlen olyan magyar vagy magyar földről származó csellista-névnek, amelyet az utókor valamilyen formában jegyezne.

A cselló valójában a 18. század második felére érdemelte ki szólóhangszer szerepét, nem utolsósorban Johann Sebastian Bach munkásságának köszönhetően, aki a mai napig is felülmúlhatatlan cselló-szólószvitet írt – nyilván nem előzmények nélkül. Közismert, hogy ezek a csodálatos Bach-művek jelentősen meghatározták a cselló későbbi rangját és szerepét. Brassai Sámuel 1800 körül született, abban az időszakban, amikor a hangszer egyre nagyobb teret kezdett hódítani a zeneirodalomban. Ennyit az előzményekről.

Ami a Brassai-csellót illeti, azon ritka esettel állunk szemben, amikor eredeti címkéjéről pontosan tudjuk, hogy ezt a hangszert Christian Neubauer – magyarosított nevén Neubauer Kerestély – készítette Budán, 1835-ben. A Neubauer testvérek – bár azt sem tudjuk pontosan, testvérek voltak-e vagy apa és fiú – bizonyíthatóan 1800 körül érkeztek Füssenből, a kor egyik jeles hangszerkészítő központjából Budára.

Megjegyzendő: a magyar nyelvterületen, illetve a monarchia területén abban a korban működő legismertebb és legsikeresebb hangszerkészítő dinasztiák szinte kivétel nélkül ebből a picinyke városból származtak. Érdekes, hogy a hirtelen fejlődésbe lendülő magyar zenei közeg – a Duna jobb és bal partján fekvő Buda és Pest – ugyanabból a városkából „importálta” hangszerkészítőit, mint London, Párizs, Amszterdam és Bécs, mely városok mindmáig megtartották vezető helyüket a zenei élet alakulásában.

Nos, Christian (vagy Kerestély) Neubauer 1835-ben építette ezt a becsületére való és minden szempontból tökéletes hangszert. Szerintem – és maroknyi kollégám szerint – nem lehet tudomásunk hat-hét csellónál többről, amely 1800 és 1850 között minden kétséget kizáróan magyar vidéken készült volna. Ez már önmagában is furcsa, hiszen ha elfogadhatjuk is, hogy az általunk nem ismert helybéli csellisták idegen földről hozott hangszereken játszottak, azt is tudomásul kell vennünk, hogy e hangszer honi ismerői igenis élhettek a lehetőséggel, és bizalmas viszonyba kerülhettek a helybéli komoly hangszerkészítőkkel. Valahol itt és ebben látom Brassai csellója megszületésének motivációját.

De visszatérve a Brassai-csellóhoz: először is, egy mai viszonylatban teljes értékű és hivatásos zenész számára készült hangszerről beszélünk, minden jel és minden

nyom – értem ezen a kopási nyomokat – kizárólag profi használatra vall; és nem több, hanem egyetlen muzsikus használatára. A személy kilétét nem tisztem és nem áll módomban megállapítani. Talán érdemes lenne a Brassai zenei tevékenységét kutatóknak elgondolkodniuk azon, milyen technikai felkészültségű oktatónál és mikor kezdhetette el Brassai Sámuel a csellótanulást. Hangsúlyozom – bár erre sincs bizonyíték –, nem zárhatnám ki annak a lehetőségét sem, hogy egy 34–35 esztendő, jól képzett zenész, aki lehetett akár Brassai is, igyekszik megtalálni

élete hangszert. Ugyanis a hangszer készítésének időpontjában a maga 35 esztendejével Brassai Sámuel már igencsak számíthatott érett zenésznek, amiként ebben a szakmában ma sincs ez másképp. De senki ne feltételezze, hogy feltevéseim igazak. Én csupán a hangszeren tapasztalható kétségtelen nyomokat elemzem.

A magyar hangszerkészítés történetének ritkán látható, korai mesterpéldánya ez a cselló. Semmiképp nem beszélhetünk átlagos zeneszerszámról. Különösen értékelendő hangszerről van szó, amilyenhez viszonyíthatót ebből a korból magyar hangszergyűjteményeink nem tudhatnak magukénak.

Amennyiben másodlagos feltételezésem igazak – és hangsúlyozom, ezek is csak feltételezések! –, úgy érdemes lenne az e tárgy körben kutakodóknak alaposabban mérlegre tenni észrevételeim lehetőségét vagy jóindulatú viszonyuláson tévességét. Egy alapos, korszerűsítő restaurálás után nyugodt lelkiismerettel kijelenthetem, ezzel a hangszerral a világ rangos zenepódiumain egyetlen szolista sem vallana szégyent.

Márkus-Barbarossa János

Érsek Csaba neve nem ismeretlen unitárius körökben. Többször is feltűnt átható, őszinte éneklésével az ODFIE versmondó és népdaléneklő versenyein (2004-ben Csíkszeredában első díjat nyert). Ezúttal mégis különleges szakmájáról, hivatásáról (?) tudatunk meg néhány részletet.

Látogatás egy sepsiszentgyörgyi hangszerkészítőnél

Érsek Csaba fiatalon vert gyökeret Háromszéken, s bár ereiben csángó és mezőségi vér csörgedez, Háromszék színeiben aratott sikereket nem egy dalosversenyen. Mi azonban a hangszerkészítő Érsek Csabát kerestük, aki nem hangszerkészítőként kezdte pályafutását – faragóként indult. Érdekes módon nagy-nénje faragott, őtöle tanulta meg kezelni a vésőt. A megszépített fától jutott el a megszólalni tudó fáig, merthogy a hangszereket is fából, nemes fából készíti. Gyimesi származású édesanyja révén az éneklést is magáénak tudja. Amikor megismerte – kimondottan gyimesi hangszerként – az ütőgardonyt, készíttetés érzett arra, hogy megpróbálja elkészíteni. Egyetlen fatörzsből vájja ki a hangszer testét, ahogy a dagasztóteknőket szokás, azért nevezi tekenyőgardonynak.

– Még milyen hangszert készít? – kérdezzük a most huszonöt éves Csabát.

– Sámándobot. Utóbbinak csak a kávája és fogantyúja készül fából, a többi része bőr. Együtt dolgozunk Csibi Szabolcs barátommal, sokat tanultam tőle. Készítettünk tamburicát, vagyis kicsi tamburát. Ez egy kicsi testű és hosszú nyakú pengető hangszer. Kedveljük Szabolccsal az egy fából való vájtkozó készítését is. Eléggé ritka, a moldvai magyarság és a románok használják. Most már a húrokat is saját kezűleg készítjük el, kecskebélből, juhébélből. Kimondottan az én specialitásom a nyírből, nyárból, de fenyőből is kivájt havasi kürt. Saját kezemre készítettem, 2,20 m hosszú. Nemcsak a mócvidék román „fám-fárosai” használták, mert a Gyimesekben is láttam, és Uzonka környékén is, hiszen az enyéim az erdővidéki Uzonkában telepedtek le. Van még Gyergyóban is havasi kürt, na meg Moldvában. A moldvaiak rövidebbek. Bátyáim korában még három juhásznak volt kürtje, de azokat bádoból készítették, illetve sárgarézéből. A fából való havasi kürtnek is szép a hangja. Én dallamokat, népdalokat is meg tudok szólaltatni rajta. Régen ismertek voltak a kürtjelek, főleg a székely lópásztorok használták – busószekelyeknek nevezték őket. Szerették ezt a zajkeltő-

jeladó hangszert, de egyszerűbb dallamokat is játszhat rajta az ügyesebb ember.

Érsek Csaba még nem teljesen a hangszerkészítésből él, bár a Szent György napi vásáron már láthattuk különleges portékáival. Uzonkában még van gazdaság, szereti az egyszerű famunkát. Az ütőgardony, a koboz és a dobok iránt azonban egyre nagyobb a kereslet Erdélyben, a Gyimesekben, Moldvában, de Magyarországon is. Elképzelhető hát, hogy ebből a tudományból, művészetből (?) meg tud, meg tudnak élni majd művelői.

Kisgyörgy Zoltán

Micsoda kopjafa

Kövendről el- és visszaszármazottak

Mintha nem jó helyen lennénk, nem jó időben, mintha a koszorút se illő helyre hoztuk volna. Koszorúinkat rendszerint a temetőbe visszük a reformáció ünnepe táján, halottak napjára. Jeles nap az minálunk, ilyenkor úgy néz ki a falu, mintha ténylegesen beindult volna a turizmus, annak központja lennénk. Annyi Kövendről elszármazottat csak az a nap szólít ide, mert sokkal többen vannak a temetőben, mint a faluban. Halottak napján megilletődve visszük koszorúinkat, gyertyáinkat.

Augusztus tizenkettedikén persze nincs halottak napja, sőt: az élők ünnepe. Erre a napra megszólítottuk újságokon, rádión keresztül a falu szülöttjeit, az elszármazottakat. Jöjjenek, találkozzanak, kövendi a kövendivel, ismerős az ismerőssel. Hagyományt akarunk teremteni, hogy legyen egy nap az esztendőben, amelyiken szívesen látunk minden érdeklődőt. Elkerülhetetlen, hogy ilyenkor ne hozzuk a kopjafához a megemlékezés koszorúját. Azért van *itt*, nem a temetőben, mert ez a kopjafa nem személy szerint va-

lakié. Névtelenül állít emléket mindazoknak, akik nagy események áldozatai lettek. Nem temetői, hanem minden halottat megillető kopjafa előtt állunk. Azoké ez az oszlop, akik kötelességszerűen lettek áldozatok a szabadságharcban, 1848-ban vagy a két világháborúban. Furcsa kopjafa-emlékmű ez – ide senkit nem temettek, azok emlékezetét hivatott őrizni, akik valahol névtelenül, a szülőföldtől távol nyugszanak.

A falunap hívta egybe a jelenlevőket, s jöttünk, hogy mindannyiunk hallottjai előtt fejet hajtsunk. Hőseink, áldozataink tudatosítják bennünk a falunapon is az együvé tartozás gondolatát. Ünnepejünk, emlékezzünk kegyelettel!

Cserés Ferenc

Bencéd öröme

„Ha elfáradsz, a világban: / Gyere haza megpihenni, / Az öreg fák árnyékában / Szép időkre emlékezni. // El ne add az ősi házat, / El ne add az ősi telket, / Hol a csűrön késő őszig / Gólyamadár kelepelget.” (Pósa Lajos)

Hányszor mondtuk ki e szavakat hangosan, reménykedve, könnyezve vagy csak önmagunkban vágyakozva, és most, amikor valóra váltak a szavak, szeretnénk világba kiáltani örömmünket. Mert ez a kis falu, amely/aki éveken át csak búcsúztatott, integetett, tarisznyált, s hamuban sült pogácsával indította útnak övéit, ma visszakapja kincseit, fogad, megnyílnak mások csendes otthonok ajtóit. Hogy tudnak ölelni a ráncosodó karok!

Úgy örül ma ez a kis falu, és úgy várt, mert nézd: ünneplőbe öltözött a templom, a régi, öreg utca is új színekben játszik, csak a kapu előtti kő a régi, ki tudja, melyik előd helyezte oda örállónak. Mert megújult az emberi szív és a lélek, és az öreg harangláb is letörölte évszázados ráncait. „Hisz falu nem várt kegyesebben városi bujdosóra. Vagyok tékozló s eretnek, de engem otthon várnak, s szeretnek engem, az én falum vár.”

Mindannyian tudjuk és érezzük, hogy ez a föld, ez a hely szent számunkra, mert ahogy ma egymás szemébe nézünk, bölcsőt is látunk s koporsót is látunk, és látjuk az otthoni, áldott, fehér asztalokat, s azokat, akik fáradhatatlanul vitték a család, az élet gondjait. *Édesanyám*: ösvény ez a szó, amely távolról és közlőre, de mindig, ma is hazavezet. Mert örökre magához lánccolt gyermekkorom játékaival, örökre magához kötözött szeme sugarával, a jó szóval, a könnyes búcsúzással, tarisznyámba tett pogácsával, integető karjával. S amikor utánunk jön a nagyvilágban, soha nem jön üres kézzel, mert a tarisznyáló szeretet, a szülőföld hívó hangja a sírhantok mélyéről is hazavár egy ölelésre, várnak a kenyérnövelő, munkára született s a néha nótázgató édesapákkal együtt.

Egy történet szerint egy fiatal ember elment otthonról, és hosszú évek után szívében feltört a honvágy. Levelet írt haza, hogy ha várják, ha még van számára hely, az udvaron levő körtefára tegyenek ki egy fehér lepedőt. A vonat lassan közeledett, és a fiú elszoruló torokkal kérte a vele utazót, nézzen ki a kocsiblakon, lát-e az udvaron fehér lepedőt. Az útitárs így szólt: gyere ide, fiú, nézd meg magad is, minden, ami fehér a házban, kinn van a körtefán, így várnak haza.

Így öltöztünk mi is fehérbe, így vártunk, így akarunk találkozni múlttal, jelennel, jövővel. Így akar ma találkozni a könny a mosollyal, a gyermek a szülővel, testvér a testvérral a

régi játszótárs az idegenbe szakadt immár felnőtt baráttal. És ahogy végignézek az arcokon, boldog öröm suhan át: ez itt az én hazám.

Legyetek büszkék, boldogok, hogy ez a ti hazátok!

Így ünnepeltünk augusztus 26-án Bencédben, a mintegy 170 lelket számláló faluban 400-an! Élmeny, öröm, ünnep volt, hogy kis templomunkban nem fértünk el, sok régi barátság évtizedek után talált újra egymásra.

Az istentiszteletet Szombatfalvi József esperes végezte, majd közös ebéd és kulturális műsor következett. Fellépett a Csudalókó néptáncsoport Vargyasról, Sorbán Enikő népdalokat énekelt, és a helyi ifjúsági egyesület bemutatta Nóti Károly *Madame Sabín elrablása* című rövid színművet.

Az idegenbe szakadtaknak nem volt közömbös a hazahívó szó, és jöttek Budapestről, a Zsil völgyéből, Szászvárosról, Marosvásárhelyről, Székelykeresztúrról, Székelyudvarhelyről és még sok más vidékről. Nagyon sokan eljöttek, ami bizonyossága annak, hogy a bencédi ember valóban szülőföldnek érzi e tájat, érdeklí sorsa, jövője, könnye, mosolya. És ez azt jelenti, hogy ígéretes a holnapunk. Adja Isten, hogy így legyen!

Makkai-Ilkei Ildikó

Concordiak Székelykeresztúron

A Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség és a Concordia Unitárius Univerzalista Egyházközség közt 1991 óta tart az egyre bensőségebb testvéri kapcsolat. Az elmúlt évek során kölcsönös látogatások, folyamatos levél- és információcsere erősítette ezt a kapcsolatot.

2006 novemberében egyházközségünk részéről egy négytagú csoport látogatott az Egyesült Államokba (Concordba) Szombatfalvi József esperes vezetésével, míg részükről egy 25 tagú ifjúsági csoport járt itt július folyamán, majd augusztus 10-e és 13-a közt a concordi egyházközség 45 tagú kórusa látogatott hozzánk Gary Smith lelkész és E. H. Norton karmester vezetésével.

Egyházközségünk vezetősége és hívei nagy izgalommal és szeretettel készültek a csoport fogadására. A kórus tagjait családknál helyeztük el és olyan programot dolgoztunk ki, hogy az elősegítse egymás minél alaposabb megismerését.

Vendégeink augusztus 10-én érkeztek, s rövid üdvözlés után mindannyian átvonultunk az Unitárius Gimnázium dísztermébe, ahol ebéd mellett folytatódott az ismerkedés. Vendégeink köszöntésére a helyi Unitárius Dalegylet virágénekeket adott elő, amire a concordi kórus vidám dalokkal felelt. A közös ebéd után mindenik család hazavitte vendégeit.

Másnap a vendégek és vendéglátók egyaránt részt vettek a szejkefűrdői unitárius találkozón, ahol az ünnepi istentisztelet után a concordi kórus pompás előadással ajándékozta meg a résztvevőket. Műsorukban Kodály- és Bartók-népdalfeldolgozások is voltak, amelyeket magyarul, rendkívül magas színvonalon adtak elő – műsorukat a Székely Himnusz elénekklésével zárták. Délután a vendégek Korondra látogattak.

A csoport két tagja, Larry és Diana Gall, a Péterffy családdal együtt Ágotára látogatott, hisz 1911-ben Larry nagyszülei innen

folytatás a 6. oldalon

Péterffy Miklós

Condordiak...

folytatás az 5. oldalról

vándoroltak ki Amerikába. Az ősi templomban a helyi evangélikus lelkész várt, akinek részletes, a templomra és az ágotai szász közösség sorsára vonatkozó tájékoztatója után Larry Gall az oltár előtt állva könnyezve énekelte Luther Márton énekét: „Erős várunk nekünk az Isten...” – németül (Ágotában jelenleg 140 evangélikus egyháztagnak van, jórészt öregek; 1990–91-ben több mint 2000 evangélikus hívő távozott Németországba). A templomból a parókiára mentünk, ahol megtekintettük Larry nagyszüleinek anyakönyvi bejegyzését, majd a temetőben rokonainak sírjait is megléltük.

Ugyancsak szombat délután ifj. Dobos Albert a vendégeit Szászcsávásra vitte, az ottani híres cigányzenekar és táncmuzika megismerése érdekében – épp a tánc tábor zárógálájára érkeztek.

A vasárnapi közös istentiszteleten Gary Smith lelkész angol nyelvű prédikációját Szombathalvi József esperes tolmácsolta a gyülekezetnek. A prédikáció egyik alap gondolata szerint a condordiak úgy érzik, mintha gyökereikhez, nagyapáik életébe látogattak volna!

Az istentisztelet végén Szombathalvi József köszöntötte vendégeinket, majd a helyi Unitárius Dalegylet négy népdalfeldolgozást adott elő tiszteletükre, Bak Erzsébet karnagy vezetésével. Ezután a concordi kórus műsora következett Elisabeth H. Norton karnagy vezetésével, osztatlan sikert aratva a hallgatóság soraiban. A kórusverseny a két kórus közös éneklésével zárult, angolul és magyarul énekeltek az E. H. Norton karnagy által megzenésített Székely Áldást (Székely Blessing).

Ezek után kölcsönös ajándékozás következett – a vendégkórus előadását és a tőlük kapott énekgyűjteményt Péterffy Miklós kórustag köszönte meg.

A templomunkból való kivonulás után megkoszorúztuk a két egyházközösség testvériségét jelképező kopjafát, majd átvonultunk az Unitárius Gimnázium konviktusába az ünnepi ebédre. Ezután vendégeink Keresztúr életével és nevezetességeivel ismerkedtek három csoportra oszolva, angolul tudó tanárok vezetésével. Az ismerkedés legsikeresebb mozzanata egy-egy mintaszerű székely porta meglátogatása volt (Fodor János gondnok, Márton András énekkari tag, Czerják Lajos gazdálkodó voltak a szíves vendéglátók).

Este pedig az Unitárius Gimnázium dísztermében a vendégek és vendéglátók hagyományos bálon vettek részt.

Hétfőn délelőtt ismét az Unitárius Gimnázium vendégei voltunk, ahol Varró Margit igazgatónő, valamint Lakatos Sándor lelkész-vallás tanár és felesége, Nagy Emese tanárnő az Unitárius Gimnázium életét vetített képek előadás formájában mutatták be, megköszönve azt az anyagi támogatást, amelyet diákjaink a concordi gyülekezettől ösztöndíj formájában kaptak.

Ezt követően, ugyancsak vetített képek segítségével, Szombathalvi József esperes Péterffy Erzsébet tanárnő tolmácsolásában egyházközösségünk életét mutatta be, nem feledkezve el további terveink és a régi konviktus felújítási tervrajzainak bemutatásáról sem. Ezzel ért véget a concordi kórus látogatása. A vendégek és vendéglátók a konviktusban elfogyasztott ebéd után nehéz szívvel, de az újabb találkozás reményével vettek búcsút egymástól.

Első Segesvári Unitárius Nap

Több mint egy hónap állt rendelkezésünkre ahhoz, hogy felkészülhessünk az I. Segesvári Unitárius Napra.

Az istentisztelet után, amelyen a helybéli lelkész, Benedek Jakab szolgált (Zsid 11,1), a templom mögötti kertben gulyásfőző versenyre került sor. Az összesen negyvenkét tagot számláló öt csapat, a négy zsűritag, egy zenész, valamint huszonnyolc vendég (mindösszesen hetvenöt ember) jelenléte óriási örömet jelentett a szervezőknek. Voltaképpen mindazok nyugodt szívvel eljöhettek a gulyás-partira, akik részt vettek az istentiszteleten. Voltak, akik csak kíváncsiskodtak, de voltak olyanok is, akik türelmesen megvárták, amíg elkészül az étel. Délután két órakor a zsűri elvonult az üstök és az asztalok előtt, ami a verseny végét jelentette, és megkezdődött a kóstolgatás. Az elérhető pontszám kilencven százalékát az üstben készült gulyás minősége adta, öt százalékát a terített asztal látványa, míg öt százalékot a csapatok megfelelő öltözete. Most nem soroljuk fel a díjazottakat, hiszen mindenki főjtje nagyon finom volt – bizonyítja ezt az is, hogy mind elfogyott. Minden csapatnak volt valami figyelemre méltó érdekessége. A pipei csapat például vadhúsból készített különlegességgel, a „pipei tokánlével” rukkolt elő. A házizagda csapatban csupa asszonyok keltek versenyre. A zsákodi csapat volt a legvidámabb, és nekik volt a legnagyobb üstjük, de ugyanakkor a legtöbb vendégük is. A fehéregyházi csapatkapitány férfi volt (természetesen fehér csákóban), és a csapat tagok hetvenöt százaléka az Oroszhegyi nevet viselte. A homoródmentiek főszakácsnéja Homoródkarácsonyfalváról érkezett

férjével együtt, de volt Bikafalván letelepedett homoródújfalusi származású csapattag is. Ez utóbbi csapat volt a legszínesebb – összetétel szempontjából –, és a kabala szerepét betöltő salát viselték a nyakukon. A zsűritagok között volt férfi, nő és gyermek is. Volt füst, zene, zaj és énekszó, a körülöttünk lévő tömbházlakók nagy ámulatára. (Szerencsénkre nem reklamáltak). Szerettük volna, ha ezen a napon a segesvári egyesületek bemutatják azt a színdarabot, amellyel elnyerték a III. díjat az idei székelyderzsi színjátszó találkozón, de mivel a XXXI. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia épp ekkor zajlott Siménfalván, így csak a reménnyel maradtunk, hogy majd egyszer bepótolják.

A Homoródmente csapat egyik tagja

Megújulás

„Recsenyéd büszke lehet, hogy ilyen papilakkal várja új lelkészét” – csíptem el a közmunkázó asszonyok beszélgetését azon az augusztus végi délutánon, amikor az említett papilakon lassan az utolsó simításokat végezték a lelkes önkéntesek. Az ilyen szócska ebben a mondatban sok mindent takar, többek közt teljesen felújított konyhát és fürdőszobát, kimeszelt és új padlóval ellátott szobákat, újonnan mázolt ajtókat, ablakokat. De benne van ebben lelkesedés, önkéntesség, várakozás és nem utolsósorban anyagi áldozat. Dicséretre és tiszteletre méltó az, ahogyan ez a kis gyülekezet felismerte, hogy erre az átalakításra és felújításra a kornak és az igényeknek megfelelően szükség van, és képes volt olyan anyagi áldozatot hozni, amely lehetővé tette a lelkészi lakás új köntösbe való öltöztetését. Az asszonyoktól elcsípett gondolat tehát jogos és helyénvaló, és jómagam, az új lelkész, köszönöm ezt az áldozatot. Isten áldása legyen a gyülekezet életén!

Nagy Adél

Életerő Csekefalván

Augusztus hónap nagyon mozgalmas volt a Csekefalvi Unitárius Egyházközség életében.

A hónap mozgalmas tevékenységei az aug. 6-12. között megtartott csekefalvi kézműves táborral kezdődtek, melyet az egyházközség szervez. Idén volt az ötödik táborozás, s ez már mérőföldköne számíthat a tábor történetében, mert az idén volt a legmagasabb a részvételi szám, magasabb, mint amire számítottunk.

A tábor azzal a szándékkal indult 2003-ban, hogy a táborozni és nyaralni nem járó falusi gyermekeknek is elhozza a tábor-élményeket – haza. Eredetileg a csekefalvi és rugonfalvi unitárius gyerekeknek volt szervezve, de beszállingóztak és rendszeres résztvevői lettek a falu református gyerekei is, továbbá a nagyszülőknél vakációzó, más vidékről jött gyermekek, sőt az utóbbi években Székelykeresztúrról is egyre többen jelentkeznek be.

A táborban délelőtt folytak kézműves tevékenységek: fafestés, üvegfestés, képeslap-készítés, hűtőmágnes-készítés, gyöngyfűzés. A helyszín a papilak tanácsterme és udvara volt. Lelkes oktatók, „viszszajárók” és újak vesznek részt a gyerekek oktatásában. Idén a tábor támogatói az Elka International szállítási vállalat, az unitárius egyházközség, illetve egyes szülők voltak. Anyagi támogatás nélkül e tábor megszűnne, hiszen teljesen ingyenes a gyermekek részére. Az első évben még csak 15 gyereknek szerveztünk tevékenységet, az idén minden nap 33–35 között mozgott a résztvevők száma, akik több csoportban folytatták a tevékenységeket.

A kézműves tábor ideje alatt – párhuzamosan a tevékenységekkel – javítási és építési munkálatok folytak, hiszen egy hétre rá, augusztus 19-én tartottuk a csekefalvi parókia új részének felszentelő ünnepségét dr. Szabó Árpád püspök részvételével.

A 2002 és 2006 között épült új parókia-rész kényelmes, modern lelkészi lakást, valamint három vendégszobát és fürdőszobát foglal magába. Ennek az épületrésznek a felépítését a csekefalvi gyülekezet Hopedale-i (Amerikai Egyesült Államok) unitárius testvérgyülekezete tette lehetővé, akik maximálisan támogatták tervünk kivitelezését. Az ő támogatásuk mellett a Vallásügyi Minisztériumtól és az Unitárius Egyházi Központtól is kaptunk pénzt. Az új rész felépítése mellett 2006-ban nekifogtunk a több mint százéves régi rész javításához is. A tetőzet megerősítését, teljes cserépcseréjét, a külső vakolás javítást, meszelést, valamint egy nagy tanácsterem kialakítását a homlokzati két helyiségből a gyülekezet tagjainak adományából finanszíroztuk. A kicsi unitárius gyülekezet tagjainak 90% erőn felül adakozott, hogy ez megvalósuljon. Ugyanakkor a Megyei Tanácstól és a hódmezővásárhelyi önkormányzattól kapott pályázati összegből a régi fatornácot tudtuk kijavítani, renoválni. A „tornác-ügy” már kilenc évvel ezelőtt is – amikor megkezdtem szolgáltatást Csekefalván – súlyos problémának számított.

A parókia megszépülése mellett a gyülekezet tagjai a templomon és templomkerítésen is javítási munkálatokat végeztek, hogy alkalomhoz illően tudják fogadni a vendégeket az ünnepségre. Az augusztus 19-én megtartott templomi ünnepélyen dr. Szabó Árpád végezte a szolgálatot, majd a gyülekezet nevében Kiss

Elek gondnok köszöntötte a vendégeket, Jánosi Zsolt pedig (angolul) az amerikai testvérgyülekezet tagjait. Ezután Tim House, az egyik amerikai kapcsolattartó megható beszédében azt fejtette ki, hogy az elmúlt évek során ő és gyülekezete tulajdonképpen milyen sok lelki ajándékot kapott a tőlünk, erdélyi unitárius testvéreiktől. Ezután jómagam vázoltam fel az elmúlt évek építési munkálatait, köszönetet mondva az adakozóknak. (Egyszer valaki azt mondta: „könnyű nektek, unitáriusoknak építeni, mert van pénz”. Pénz pedig éppenséggel nem volt, amikor megálmodtuk a korszerű parókiát, csak az a tudat élt bennünk, hogy szüksége van az egyházközségnek egy nagy tanácsteremre, kényelmes lelkészi lakásra és vendégszobákra, s e terv mellé nagyon sok munka, pályázat, becsületos elszámolás és a bizalom megszerzése kellett.) Az istentisztelet keretében a csekefalvi fúvószenekar is fellépett.

A templomi ünnepség után a gyülekezet átvonult a papilak udvarára, ahol sor került egy emléktábla leleplezésére. Magyarul és angolul szól a tábla az utókorhoz: mikor, kiknek a segítségével épült az új ház. Majd egy gyönyörű kopjafa felavatására is sor került, amelyet a csekefalvi születésű Demeter István szobrász és restaurátor készített. A kopjafa az élők tiszteletére emeltetett, mindazok tiszteletére, akik 2002 és 2007 között adományoztak a parókia újjászületésére. Itt Szombatfalvi József esperes beszélt a kopjafák jelentéséről és mondanivalójáról, majd a leleplezés után a művész beszélt munkájáról.

Ezek után a gyülekezet tagjai a vendégekkel együtt közös vacsorán vettek részt a helyi kultúrotthonban.

Moldován Szeredai Noémi

Együtt ünnepeltünk

„Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, / Dicső István király, hazánknak oszlopa, / Hozzád buzgó szívvel mindnyájan járulunk, / Ki voltál mindenkor ügyünkben gyámolunk.”

Augusztus 19-én a sepsiszentkirályi unitárius templom ünneplőbe öltözött. Szentkirály utcáján az augusztusi szellő besurrant az udvarokba, hogy figyelmeztesse a gyülekezet tagjait: Szent Istvánt ünnepeljük ökumenikus istentisztelettel. Református, katolikus és unitárius lelkészek közösen imádkoztak, ígét hirdettek. „Ahogyan a szarvas kívánczik a folyóvízhez, úgy kívánczik a lelkem hozzád, Istenem!” Igen, református, katolikus és unitárius hívek „szomjúhoztak meg” ezen a vasárnapon és igyekeztek megtölteni az ősrégi templomot. Az unitárius templom megtelt hívekkel. A három felekezet képviselői mellett ott volt a magyarországi testvérfaluból, Halásztelekről is tizenhét vendég, akik meghittan ünnepeltek a szentkirályi gyülekezettel.

Az istentiszteletet hat ifjú: Tünde, Helénke, Csengele, Erika, Kincső és Zsolt verses összeállítását követte, és a fiatal édesanya, Mihály Ildikó csodálatos hangjával tette magasztossá a műsort.

A következő vasárnapon, augusztus 26-án a szentkirályi unitárius lelkésznek,

Adorjáni Leventének Botfalu társegyházközségben kellett szolgálnia. Kedden megszületett a gondolat: a Szent István-„forrásból” merítve az ifjak műsorát vigyük magunkkal ebbe a kicsiny, lelkes gyülekezetbe is. Az ifjak támogatták ötle-

tünket, így vasárnap újra ünnepeltünk Botfaluban is. Hála illeti ifjainkat, hogy segítségükkel örömet tudtunk szerezni „társainknak”. Az istentisztelet és műsor szeretetvendégséggel zárult: szentkirályi és botfalusi sütemény került a tányérokra.

A jó Isten adjon mindkét gyülekezetnek erőt, egészséget, az ifjaknak kitartást, hogy még sokszor tudjunk örömet szerezni híveinknek!

Adorjáni Gyöngyvér

Szeptember 1-jétől a frissen végzett gyakorló segédlelkészek többnyire elfoglalták első szolgálati helyüket az egyházban, a Püspöki Hivataltól érkezett kirendelés értelmében. Bíró Attila Kőkösbén, Kiss Sándor Petrozsényben, Kovács Mária a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, Szabó Adél Sepsiszentgyörgyön, Varró Amália pedig Székelykeresztúron kezdte meg gyakorló segédlelkészi szolgálatát.

Szabó Előd lelkész, a székelyudvarhelyi belvárosi egyházközség korábbi segédlelkésze, püspöki kinevezés útján szeptember 1-jétől az Ürmösi Unitárius Egyházközség rendes lelkésze lett.

Székely Mónika Rebeka gyakorló segédlelkész a sepsiszentgyörgyi egyházközségből szeptember 1-jétől áthelyezést nyert a várfalvi egyházközségbe.

Nagy Adél lelkész, a marosvásárhelyi egyházközség korábbi vallásánára szeptember 1-jétől meghívás útján a Resenyédi Unitárius Egyházközség rendes lelkésze lett. Utóda-

ként a marosvásárhelyi unitárius gyermekeket Aszalos Ilona frissen végzett okleveles vallásánár vezeti be a hit világába.

Jakab Dénes, a Szentábrahádi Unitárius Egyházközség lelkésze, 47 évi szolgálat után szeptember 1-jétől nyugdíjba ment. Teológiai tanulmányait 1956–1960 között végezte a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. Gyakorló segédlelkészi szolgálatát a homoródújfalvi egyházközségben kezdte, majd rendes lelkésznek is megválasztották, amely minőségben 1973-ig szolgált. 1973-ban a szentábrahádi egyházközség lelkésze lett, és 34 évig volt annak lelki vezetője. Isten adjon jó egészséget és lelki békességet a nyugdíjas évekre!

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége szeptember 1-jén a Torockószentgyörgyi Unitárius Egyházközségben szervezte meg ez évi országos konferenciáját.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége szeptember 7–8-án Székelykeresztúron az unitárius egyházközség közreműködésével szervezte meg az unitárius lelkészi családok V. találkozóját.

Búcsú, újrakezdés

Szeptember 3-án Sepsiszentgyörgyön ünnepi istentisztelet keretében búcsúztattuk Sipos (született Székely) Mónika segédlelkésznőnk, aki kibúcsúzó beszédét 5Móz 34,1–4-re építette. Együtt zengett ajkunkon jól ismert énekünk: Téged keresünk könyneink közt.

Alább Vánca Csilla nőszövetségi elnöknő köszöntő szavaiból idézünk:

„Pár szóban meg szeretném köszönni azt a kedves, segítőkész hozzáállást, amellyel nőszövetségünk munkáját segítette e rövid, de örömteli időszakban, amelyet – ígérjük – soha nem felejtünk el.

Kívánunk legelső sorban nagyon jó erőt, egészséget, vágyai teljesülését és nagyon gazdag, hosszú életet szeretett családjá körében. Lelkészi pályájához kívánunk sok szép évet. Maradjon meg őszinte, meleg szívű embernek, ahogyan a családi hajlékból elindult, és amelynek áldásából mindnyájunknak juttatott.

Kérjük a jó Istent, hogy segédlelkésznőnk az Életbe kilépve lehessen jó édesanya, hitvestárs, szerető gyermek, egyházához, hitéhez, nemzetéhez mindig ragaszkodó ember. Isten jutalma soha nem marad el.

Emléklül fogadja nőszövetségünköt ezt a kis ajándékot: a kivarrt „házi áldást”, függjön ott szobája falán [...]. Isten áldja meg minden lépését.”

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet részéről Kurta Attila és Fazakas Zsolt, az egyházközség részéről pedig Kató Sámuel gondnok köszöntötte segédlelkésznőnk. Ezután Kovács István lelkész rövid búcsúztató beszéde hangzott el, majd Pál Lenke Reményik Sándor *Tündérfok* című versét szavalta.

Áldásos, békés, szép életet kívánunk, kérjük a jó Istent, Mónikát fogadják épp oly nagy szeretettel Várfalván, mint ahogyan mi fogadtuk annak idején itt, Sepsiszentgyörgyön.

Segédlelkészeink sorában (Gyerő Dávid, Simó Rozália, Pító Attila Zoltán, Demeter Sándor Loránd és Lakatos Sándor) most Siposné Székely Mónika nevét is örökre szívünkbe zártuk, és épp ilyen nagy szeretettel és tisztelettel fogadjuk a homoródszentpáli születésű Szabó Adél Júlia segédlelkésznőt.

Ferenczi Maria-Magdolna

olvasztató

Falufüzetek 17

Megjelent a Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által kezdeményezett/kiadott Falufüzetek sorozat legújabb darabja. Ajánlásában a falu szülötte, Rostás-Péter István rádióriporter egyebek mellett ezeket írja: „Lokálpatriotizmusról tanúskodik ez a munka, nemes értelemben vett otthonosság-keresést sejtető gesztus, mintegy jelképes határjárás. Azon a vidéken, ahol nem csupán a kincsekre utaló névadó folyó révén gyanít gazdagságot az erre látogató. Van, akinek rév, másoknak origó, egészen felülnézetből csak egy átlagos, térképbeli pont. Hálásan háládatlan feladat a helytörténeti búvárkodás, behatárolt léptékű mozgásterre kényszerít, de ebben a szűknek ható közegben is kitapintható a közösségi memória idősíkokat át- meg átszövő hajszalerezete. És a krónikás alázata, ahogyan a tények garmadáját formába önti, vagy – helybéli sajátosságához igazodó hasonlattal élve – felfűzi, akár a koszorúba font fényes héjú vereshagymát.”

A füzet szöveganyagát Dimény József írta-szerkesztette. A hagyományos be-

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
október 3., 24.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
szeptember 16.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között
szeptember 15., 29., október 13., 20.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

osztás szerint a földrajzi elhelyezkedés, a természeti keretek ismertetése után következik a falu tulajdonképpeni leírása. Aranyosszék összes falui közül Szentmihályról létezik a legkorábbi történeti említés, 1170-ből, így múltját méltán tekinthetjük igen gazdagnak. A település leírásában a református templom és a római katolikus kápolna sommás bemutatásán túl természetesen jelentős hangsúlyt kap az unitárius templom és egyházközség bemutatása, a testvérkapcsolatok alakulásának összefoglalása. A birtokviszonyok és a helyi mezőgazdaság bemutatása után a kulturális élet megannyi megnyilvánulásáról is olvashatunk: a kórusmozgalomról, a színjátszásról, a táncsoportok működéséről, az Alsófelsőszentmihályi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tevékenységéről.

folytatás a 10. oldalon

U. K.

Falufüzetek 17

folytatás a 9. oldalról

Dimény József kiválóan tekinti át a falu jelenét is, rámutatva a faluturizmusban rejlő nagy lehetőségekre (a Tordai-hasadék közelsége folytán). „A falu határán áthalad az észak-erdélyi autópálya – írja

a szerző –, amelynek tordai le- és feljárója a község közelében épül. Életminőségünk javulását, az infrastruktúra fejlődését, közösségünk gazdasági fejlődését reméljük ettől a változástól is. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy az autópálya által komoly veszélyek leselkednek közösségünkre. A külföldi tőke beáramlása

általában megváltoztathatja a helyi jellegzetességeket.”

„A falu lakói [...] büszkéek arra, hogy a nehéz körülmények és megpróbáltatások ellenére is fennmaradtak apáik földjén, és bíznak abban, hogy jöjjön van itt a családnak és a tágabb közösségnek egyaránt.”

nők világa

UNOSZ-konferencia Torockószentgyörgyön

Gyönyörű környezetben, Torockószentgyörgyön zajlott az idei tisztújító közgyűlésünk szeptember első napján. A rendezvény hagyományosan a zászlók bevonulásával kezdődött. Örömmel láttuk, hogy zászlaink egyre szaporodnak, az újakat dr. Szabó Árpád püspök áldotta meg.

Ezután a nyárászentmártoniak ünnepélyesen átadták a náluk lévő vándorabroszt a helyieknek.

Asztalos Klára elnök beszámolt az UNOSZ egy évi tevékenységéről, Jakabházi Vera felolvasta a titkári jelentést, amelyet Ferenczi Enikő készített. A pénztári jelentést Kádár Ildikó ismertette, majd a közgyűlés elfogadta a jelentéseket.

Szabó Magdolna elnök a közgyűlés elé terjesztette az új választmány jelöltjeinek névsorát, a szavazás során a jelöltek bizalmat nyertek a következő három évre.

Nagy Adél recsenyédi lelkész prédikációja női sorsokat vágott fel a Bibliából, és asszonyi életünk értelmeként azt emelte

ki, hogy szövetségben élni Istennel és egymással mindannyiunk közös hivatása.

Koppándi Botond helyi lelkész röviden ismertette a falu és az unitárius templom történetét. A torockószentgyörgyiekben mindig volt hit az újrakezdéshez – mondta Koppándi –, annak ellenére, hogy falujukat több alkalommal is a földdel tették egyenlővé. Ünnepélyes pillanat volt az új vezetőség eskütetele az istentisztelet keretében.

A szünetben megtekintettük Vernes András torockói származású festőművész kiállítását.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk Veres Enikő EUE-szociális koordinátor előadását, az egyház és a nőszövetség szociális szerepvállalásáról, amit a sok hozzászólás is igazolt.

A közgyűlésen elkészült a jövő évi lókodi látogatások programja. Asztalos Klára felolvasta a közgyűlés határozatait és a közgyűlés megszavazta azokat. Szabó Magdolna záróbeszédével véget ért az összejövetel.

A torockószentgyörgyiek vendégszeretetéről árulkodott a közebed is, a találkozás örömeiről pedig a hangzavar. Új ötletek és személyes elhatározásokban gazdagon térhettünk haza.

Simó Melinda

Harangvillamosítás!

- » elektromágneses húzás,
- » elektronikus vezérlés
- » nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
- » többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
- » harang és torony számára a legkíméletesebb mozgató
- » 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFÜTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

- DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
- e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

A vándorabrosz átadása

Életünk folyamán nem egyszer – akárcsak most is – kerülünk kétségbeesztő helyzetbe. Feltesszük magunknak a kérdést, mi ilyenkor a teendő, mi a helyes? Megfontoltnak kell maradni, nem szabad kétségbe esni. Magunk elé kell állítanunk példaként a kis rákos kislány, Jutka anyukáját, aki a következőképpen nyilatkozott: „hála van a szívemben Urunk iránt, aki megengedte, hogy a kis Jutka tizenhárom évén keresztül a miénk legyen.”

Mi nem gyermekünkötől kell hogy búcsút vegyünk, mégis fájdalom van a lelkünkben, hiszen búcsúzunk. Búcsúzunk egy olyan tárgytól, amely sok apró daraból élettelenként jött ugyan létre, de ami-

kor összeállt, nyolcvankilenc szív egyazon dobbanása született belőle. Életre kelt.

Amikor egy évvel ezelőtt átvettük, ugyanazt éreztük, akárcsak a kis Jutka anyukája, amikor a kislány megszületett. Büszkék voltunk rá, napunk lett, amely fényével aranyozta be templomunkat, életünket, és alig gondoltunk arra, hogy egyszer majd eljön az elválás órája.

A kislány vidám éneklésével, boldog nevetésével és gyönyörű imáival még inkább fokozta a szülők felé áradó szeretetét, számunkra viszont az érdeklődő, kíváncsiskodó templomlátogatók voltak azok, akik még büszkébbé tettek.

A kislány életében a 12-es szám, a miénkben pedig a 11-es szám jelentette a fordulópontot. A kis Jutka 12 éves koráig nem betegeskedett – néhány gyermekbetegséget leszámítva –, de nagyon tudott túrni. 12 éves korában következett be a halálos betegsége, amikor neki is, szüleinek is meg kellett járniuk a szenvedés útját. Számunkra az augusztus 11-e volt az a dátum, amikor rádöbbsentünk arra, hogy aminek van kezdete, annak van vége is. Addig elvakított a boldogság, a büszkeség, de a Szejkefürdőn tartott IX. Unitárius Világtalálkozón rájöttünk, hogy közelebb van, mint hittük, a megválás órája. Hozzászoktunk, templomunk része lett, örvendeztette lelkünket. Valahányszor ránézünk, mindig láttuk és éreztük a belevarrt könnyeket és mosolyokat, mert ahány öltés, annyi érzésből állt össze egyetlen egésszé. Űrességet érzünk magunkban, amikor arra gondolunk, hogy innen elindulva nem vihetjük magunkkal, hazaérve hiába keressük, a helye üres... nincs többé. Lejárt egy év, amíg éke volt templomunknak.

Amikor a halálos ágyán a pap bácsija meglátogatta és kérte, hogy mondják együtt az Úr imáját, a kis Jutka csak eny-

nyit mondott: „legyen meg a Te akaratom”. Többhöz nem volt ereje. Mi is hasonlóképpen csak ennyit mondunk, Uram, legyen meg a Te akaratom. Lemondunk erről az abroszról, abban a reményben, hogy itt, ebben a templomban és közösségben is otthonra talál, és ugyanúgy vigasza lesz annyi boldog vagy boldogtalan szívnek.

Kérünk, vigyázzatok rá, akárcsak mi tettük. Úgy vigyáztunk rá, mint szappanbuborékra, amely amíg ép, a szivárvány összes színében játszik, de elég egy rossz gondolat, egy mozdulat, és millió parányi cseppé pukkan szét.

A kis Jutka 13. születésnapján még családja körében volt, de ő már nem tudott róla, erős kis szíve még küzdött az életért. Amikor pár hét múlva csendesen meghalt, az egész falu gyászolta és együtt érzett a szülők fájdalomával. A mi fájdalomunk nem hasonlítható az édesanya fájdalomához és gyászához, viszont megtanultuk ebből a kis történetből, hogy hálaival tartozunk Istennek azért, hogy ez a vándorabrosz a miénk lehetett egy egész évén át. Most hát átadjuk Nektek szeretettel, mert tudjuk, hogy itt is, akárcsak a mi templomunkban, örökmécsesként fog világítani, és mindig visszavár mindannyiunkat.

Demián Ibolya

A vándorabrosz átvétele

A torockószentgyörgyi unitárius nőszövetség nevében tisztelettel és szeretettel köszöntök minden kedves vendégünket, nőtársaimat. Régi nagy álmunk valósult meg a mai napon: megszerveztük az idei esztendő országos nőkonferenciáját. Nagy kihívás, ugyanakkor megtiszteltetés volt számunkra.

Megtiszteltetés számunkra az is, hogy egy évén át templomunk díszé lehet a vándorabrosz.

Meg szeretném köszönni minden nőszövetségi tagunk nevében e gyönyörű kölcsön-ajándékot, valódi lelki ajándékot.

Hiszen a 2007-es évben vezéreszménkül a korinthusi gyülekezethez írt első páli levél részletét választottuk, mely szerint „Törekedjete a szeretetre, kívánjátok a lelki ajándékokat” (1Kor 14,1). A legdíszesebb, a legünnepélyesebb ajándékot kaptuk: a vándorabroszt, amely jelzi számunkra női lelkiségünkben való megerősödésünket, az összetartozás, az egység érzését, és a hímzés, a díszítés által a hagyomány folytatását.

Az abrosz, amelynek ünnepjelző szerepe van számunkra, hiszen valahányszor ránézünk, a pillanatot, az ünnepet idézzük majd fel, erőforrás lesz a dolgozó hétköznapokban és az egyszerű vasárnapokon egyaránt. Köszönjük, hogy ünnepet szentelhetünk, hogy ünnepet ülhetünk ma, köszönjük, hogy egy évén át templomunk díszé lehet a vándorabrosz.

Koppándi Éva

Sepsiszéki nők Verespatakon, Tordán, Torockószentgyörgyön

2006. szeptember 2-án a Nyárádszentmártonban szervezett UNOSZ-közgyűlés záróakkordjaként elhangzott a kérdés: ki vállalja a 2007. évi országos közgyűlés megszervezését? Az ódon templom karzatából határozott, kedves hang szólalt meg, Koppándi Éva tiszteletes asszony bejelentette: a torockószentgyörgyiek szeretettel várnak 2007. szeptember 1-jén Torockószentgyörgyre.

Éva tiszteletes asszony törekeny termete, tisztaszívűsége alázatra készítet. Életcéljának mottója ez lehetne: „Kövesétek a szeretetet, kívánjátok a lelki ajándékokat” (1Kor 14,1). Szeretettel vesz körül mindenkit, lelki ajándékokat osztogat. Lélekben mi is meggazdagodunk általa, jobbá válunk. Bizonyosan érezhetjük: Isten küldte közénk.

E hívó szóra indultunk útra augusztus 31-én tizenöt nőszövetségi társammal, árkos, köröspataki, kökösi és szentivánlaborfalvi nőtestvéreimmel. Útikalauzunk ezúttal is Horváth Piroska ny. földrajz szakos tanár nő volt. Érdeklődéssel hallgattuk az utunk során érintett vidékek, települések nevezetességeinek ismertetését, a geológiai, földrajzi tudnivalókat.

Tordán Józsa István Lajos unitárius lelkész és felesége, Emese meleg fogadtatásban volt részünk. A lelkész városnézőre kísért, végigsorolva Torda nevezetességeit, említve és méltatva Dávid Ferenc e városhoz fűződő ténykedését. Imádkozhattunk az unitárius, katolikus és református templomokban szeretteinkért, utunk sikeréért.

A verespataki nemesfém-kitermelés nemcsak a falu lakóházait, de három felekezet templomát és temetőjét is veszélybe sodorhatja.

Majd Verespatak felé indultunk tovább. Meseszép falu. Sok száz éves házak, földjükhöz, házaikhoz, templomukhoz, halottaikhoz ragaszkodó emberek. A környező hegyek legalább 300 tonna aranyat és ezüstöt rejtene. Mint közismert: egy kanadai cég újabb aranybányát akar

nyitni, épp Verespatak helyén, világszínvonalú technológiával – mint mondják –, külszíni fejtéssel. A lakosokat modern házakba költöztetik, Régi otthonaikat le akarják rombolni. Lesz arany, lesz ezüst – ígérik, lesz „új Eldorádó”. Az ajánlat csábító. Csakhogy lesz egy 800 hektáros cianidtározó is, 180 m magas gáttal. Csupán a meseszép falu, Verespatak tűnik el a föld színéről.

Még a szefkefürdői unitárius találkozóon egyeztünk meg Pálfi Árpád verespataki lelkésszel augusztus 31-i érkezésünkről. A technika ördöge azonban meghusított, hogy ismét találkozhassunk vele, de a csütörtököt mondó telefonhálózatnak köszönhetően megismerhettük Eugen Cornea helybeli lakost, tanácsagot, a Soros Alapítvány képviselőjét, önkéntest, és feleségét, az unitárius Máriát. Életcéljuk a verespataki emlékek megvédése, a falurombolás elleni harc, a történelmi és természeti kincsek megőrzéséért folytatott küzdelem.

Szinte földbe gyökerező lábbal álltunk szemben a megdöbbentő valósággal. Üzleti érdekek tüntethetnek el kulturális értékeket, de ennél is többet: emberi életeket, ősi házakat, természeti kincseket, templomokat, sírokat, közösségeket. Megilletődve álltunk az 1786-ban épített unitárius templom piacán, hallgatva újdonsült barátunk, Cornea úr szavait az együttélésekről, egyistenhitéről. Kérdésekre, hány unitáriusról tud Verespatakon, a felelet így hangzott: „tizenhat lélek – a tizenhetedik magam vagyok, ortodox létemre.” Ortodox és katolikus asszonyok kínáltak meg süteménnyel, hűsítővel.

Ezek az emberek vasárnaponként sorra járnak templomaikat, *eljárnak egymáshoz* – román ortodoxok, magyar katolikusok, reformátusok, unitáriusok. Bajban vannak, *összekapaszkodva* imádkoznak. Hiszen nem maradt nekik más, csak a hitük.

A múzeum és a római-kori bányalejárat megtekintése után Torockószentgyörgyre igyekeztünk.

Torockószentgyörgyre is a tanár nő nagyszerű magyarázata kíséretében érkeztünk. A Székelykő, a lovagvár, az Ordaskő megpillantása csendet parancsolt az autobsznyi utasnak. Kevés történelem – és már megpillantjuk az 55. szám alatti Brassai-papilakot, a fehér tornyú unitárius templom vigyázásában a helybeli lelkész, Koppándi Botond édesanyját, unokáját, a kis Botival. Nagy a találkozás öröme. Régi ismerősök Korodiné, Bakk

Iréneke, Bordás Sárika néni és Márkos Sárika, Zelmike néni; gondnokunk, Samu bácsi és a rokon Horváth Piroska szállnak le autónkról – és további új ismeretségek, barátságok „kötetése” következik Csillával, Jucika néniel, Magdi néniel, Erzsike néniel, Ágival és mindannyiukkal, akik vállalták e hosszú utat.

A bejelentkezés után szállásunkra igyekszünk, majd a püspökné asszony erősségre, kitartásra buzdító szavait fogadjuk magunkba.

Reggel a zászlók felvonulása a legszébb mozzanat; majd a közgyűlés következik.

Nagy Adél prédikációja, Veress Enikő előadása felejthetetlen marad számunkra.

A torockószentgyörgyi népviseletbe öltözött ifjaknak a tiszteletes asszony által bátorított, színvonalas műsorát élvezük végig, és szemünk összeragyogásával nyugtázzuk Koppándi Botond lelkész magabiztos mondatait.

Jó volt ismét szeretetben találkozni, együtt lenni.

Sajnáljuk, hogy senki sem jelentkezett a jövő évi közgyűlés megszervezésére; de abban biztosak vagyunk, hogy ott leszünk, képviseljük egyházunkat, körünket.

F. M. M.

A 2007. szeptember 1-jei torockószentgyörgyi UNOSZ-közgyűlés határozatai

1. A kommunikáció javítása az UNOSZ és a körű nőszövetségek között és a helyi nőszövetségek egymás között

2. A körű nőszövetségek szerepének megerősítése, közös rendezvények, képzések (pályázás, vezetőképzés)

3. A nagyobb nőszövetségek karoljanak fel egy-egy kisebb, szórványban működő nőszövetséget

4. Az UNOSZ vezetősége látogassa meg azokat a nőszövetségeket, ahol a tevékenység lankad, és ahol erre igény van.

5. A *Nők Világa* terjesztésére tovább szorgalmazzuk az előfizetéses rendszert

6. Az UNOSZ vezetősége tanulmányozza az alapszabályzat módosításának szükségességét az egyház alap törvénye és a változó körülmények figyelembevételével.

Sokunknak fáj,

ami Magyarsáron történt augusztus 4-én. Megrendülten értesültünk Balázs Józsefné született László Irénke hirtelen elhunytáról.

Halottainkat eltemetni mindannyiunknak szenvedés. Sok fáradhatatlan munka után egy szék üresen maradt nőszövetségi összejöveteleinken. Mosolya melegséget, derűt, fényt szórt a találkozókra. Hiányzik a templomból, ahol minden vasárnap ott volt, hiányzik a kórusból csengő szopránja. Minden rendezvényen, iskolai ünnepségen jelen volt. Bevallom, csodáltam akarateréjét. Példamutató aszszonytárs volt.

Ez volt Irénke néni, aki csendben, búcsú nélkül távozott. Mi már csak az emlékeink között keresgélve találkozhatunk vele. Emlékét őrizni fogjuk.

„Nem bizonyos, hogy kinyílik a rózsa,
Hogy a kenyérből mindig lesz egy morzsa,
Hogy learatjuk azt, amit szeretünk,
Ha elutazunk, hogy megérkezünk,
Mégis építünk, bizunk, remélünk,
gyűjtünk, mulatunk, égünk, ígérünk,
De arra alig-alig gondolunk,
Hogy egy bizonyos: az, hogy meghalunk”.
(Váczy Mihály: *Nem bizonyos*)

Isten Veled, kedves Irénke néni, nyugodj békében!

Lukácsi Tóth Ildikó

ifjúsági oldal

A béke konferenciája

Gyönyörködtem a dombokban. Némaságuk az állandóságba vésett örök változásról beszélt. És gyönyörködtem a dombok közt megbújó Siménfalván a XXXI. Unitárius Ifjúsági Konferencia szervezőiben, résztvevőiben. A béke téma égisze alatt gyűltünk össze augusztus 16-a és 19-e között, hogy előadásokkal, kerekasztal-beszélgetésekkel, de közben fiatalosan együtt szórakozva kibontsuk e téma számunkra (még) rejtett üzeneteit. A kezdő nap hangulatos felvezetőiből és a táborútz hamvaiból is kikelő második napon Ráczy Norbert előadása révén megközelítettük az egyéni békére, társadalmi békére és világbékére tagolt alapfogalmat. Ez után Kolumbán Gábor, az Erdélyi Unitárius Egyház főgondnokának előadása következett. A globalizáció a 18. század végétől tartó, megkerülhetetlen meghatározó folyamat az emberiség történetében – mondta –, amely ilyen módon is része kell legyen Isten akaratának. A Gondviselő vélhetőleg globális öntudatot, felelősségtudatot, szolidaritást szeretne ébreszteni az emberiségben – állította Kolumbán –, hogy fájjon „a hargitai erdőirtás mellett a távoli őserdők pusztítása is. Még a multinacionális cégek hatalmának korában vagyunk, de nemsokára eljön az eredeti tudás és a helyi sajátosságok felértékelődésének ideje. Meg kell tehát tanulnunk békességben élni a globális világgal egy olyan közegben, ahol a nagy többség még eliteli, vagy megbélyegzi a globalizációt – mert annak egyelőre nyilván csak

negatívumait tapasztalja, és nem hoz elég áldozatot ahhoz, hogy előnyeit is megismerje.

A nemzetiségi kerekasztal-beszélgetés két siménfalvi kosárfonó cigány (saját jóváhagyásuk e kifejezés!) jelenlétében folyt. A kerekasztalon főként az előítéle-

tek által békétlenné tett cigány-magyar viszony „került terítékre”. „Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem vetnek meg azok, akik magyarnak születtek” – vallotta a siménfalvi cigány közösség egyik képviselője. És azt is megtudhattuk, hogy teljesen jogtalan az általánosítás, hiszen ahány cigány közösség, annyi életmód és erkölcs.

Délután választhattunk a programajánlatok közül: filmnézést, labdarúgást, kosárfonást és „bőrösködést” (bőrrel való kézműveskedést).

Az előadások folytatásaként Tódor Csaba unitárius lelkész az egyén szintjén megvalósuló békéről kifejtette, hogy ez az a végső meghatározott állapot, amikor megtaláljuk a letisztult teremtő erőt, Isten jelenlétét. Ez az a pillanat, amikor a véges ember átérzi a végtelent; de ezt az állapotot nagyon nehéz elérni. Ugyanakkor a béke-keresésben fontos szerepet játszik, ha elfogadjuk, hogy szeretve vagyunk, és megpróbálunk bátran ráhagyatkozni a Gondviselőre. Éhn József, a Társaság a Kárpát-medence Magyarságáért elnöke előadásában a társadalmi békét közelítette meg. A társadalmi békétlenség oka a jövőbe vetett hitnek, a biztonságnak és a hiteles embereknek, példaképeknek, beszédnek a hiánya. A társadalmi hit megteremtéséhez fontos lenne a civil társadalom határozott szerepvállalása és a választási lehetőségek kihasználása helyes döntések meghozatalával. Éhn azt is hangsúlyozta, hogy a gyermekvállalás, a magyar nyelvű oktatás, a világos, hiteles célok és emberek támogatása nem (lehet) pénzkérdés.

Bár a felekezeti témájú kerekasztal „lovagai”: a baptista, római katolikus, református és unitárius lelkész-képviselők egyöntetűen a (vallás)béke mellett foglaltak állást, a délutáni ifjúsági vetélkedőn a csapatok megmutatták, hogy a versengésnek, sőt olykor a csatározásnak is meglehetnek a figyelemre méltó eredményei.

folytatás a 14. oldalon

Kocsis Tünde

A béke konferenciája

folytatás a 13. oldalról

A konferenciát minden reggel és minden este hangulatos áhítatok gazdagították, gyakran olyan fiatalok imáival, akik önként vállalkoztak – különösebb teológiai képzettség nélkül is – e „kihívó” feladatra. Meglepetésemre a kezdő és záró istentisztelet szolgálói (ifjú Nagy Endre, illetve Buzogány István) ugyanazt a bibliai verset választották kiindulópontul: „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek.” (Mt 5,9) Buzo-

gány István kiemelte, hogy nem azok boldogok, akik békeségben élnek, hanem azok, akik békeségre törekzenek. Az ünnepi ebéd előtt záróképpen kopjafa-avatásra is sor került, amikor Szombatfalvi József esperes a Biblia szavaival az alázat szükségességére hívta fel a figyelmet.

Nagyon sok minden elhangzott, lejtőszódot, megesett e néhány nap alatt Si ménfalván, „a béke szigetén”. E kifejezést magam is jóváhagyom, hiszen három „témába vágó” kellemes meglepetésben is részem lehetett. A polgármesteri hivatal épületében találtam szállást, és e négy nap

alatt e hivatali épület ajtaja tárva-nyitva volt, a biztonsági berendezés rovására, amely négy kerek napon át bánatosan pityegte haszontalanságát. A másik meglepetést Szécsi Marika ötgyermekes szent-ábrahámi tanítónő okozta, aki 58 évesen nemcsak hogy részt vett az ifjúsági konferencia egészén, de számos fiatalhoz alkalmazkodva sátorban lakott. Miközben ő résztvevő volt, egyik fia szervezőként és gitárosként járult hozzá a konferencia gazdagságához, a nemzedékek közti, oly gyakori békétlenség ellenpéldájaként.

És még ott voltak a dombok.

Műzsák Műzsák

Pillanatkép, távirati stílusban:

Lókod Stop Július 9–12 Stop Fiatal Művészek Találkozója Stop Második alkalom Stop Ötvenhárom fiatal Stop.

Nincs több stop, megérkeztünk. Mindenki izeg-mozog, alkot, senki nem ül tétlenül. Még javában él a fiatalokban az érkezéskor őket fogadó, beavató csapat huncutkodása. Megtaláljuk a szállásunkat. Még nem lóg az eső lába.

Kezdődnek a tevékenységek. Mankóink segítségével elindulunk a különböző műhelyek felé (no nem kovácsműhely, sem varroda, hanem amolyan „művészgyúró” műhelyek). A mankóink pedig nem fából vagy alumíniumból, hanem vérből és húsból lévőek voltak. Jöttek innen-onnan, ezért-azért, hogy dolgozzanak ebből-abból. Ott volt Kolcsár József és Csoltkó Kinga, akik feltették és levetették velünk az álarcot, színészetre tanítottak e rövid idő alatt. Béres István lelkünk húrjai helyett a gitár húrjait pengette, de nem egyedül tette, bőven akadt követője. Volt, aki gitárral, furulyával vagy hegedűvel vett részt a kortárs költők verseinek megzenésítésében. Horváth Zoltán és Moldovai Katalin a délutánok folyamán a klasszikus művészeti ágak mellett a művészfilmek és a land art világába is bevezetett. A grafikusok és fotósok segítő jobbja Debreczeni Botond grafikus volt. A közelgő színjatszós találkozóra gondolva meghívtuk Gönczi Hunor teatrológust, aki novellák, mesék, levelezések színpadra alkalmazását tanította az érdeklődőknek. Az alkotás másik formáját, a kézművességet Czirják Szilárd (bőrözés), Bándi Emese (papírméretés) és Vass Zsuzsa (gyöngyfüzés) vezették. Farkas Wellmann Endre és Bonczidai Éva a kortárs költészetéről tartottak előadásokat. Endre a nagyobbaknak interaktív előadás-sorozatot vezetett, Éva pedig a kisebbeket szólította versjátékra. Nagy meglepetésünkre nemcsak a hallottakkal maradtunk, hanem jóvoltukból mindannyian könyvajándékban is részesültünk.

Amíg az eső el nem mosta a tábort, délelőttönként párhuzamosan foglalkoztunk színjátszással, zenével és grafikával, a délutánokat pedig kézműves tevékenységek, irodalmi műhelyek, filmek töltötték ki. Az estéket közös éneklés, játék, tábortűz zárta. A tavalyi találkozó színvonalát emelni kívántuk, igényelve a szakemberek jelenlétét, és az alkotás folyamatára, a minőségi munkára összpontosítottunk. A programot konfirmált fiatalok számára állítottuk össze, így a kisebbekhez kevésbé tudtunk alkalmazkodni. Volt, aki túl sűrűnek érezte a programot, volt, aki lazának tartotta. Magyarázatul szolgálhat az óriási korkülönbség (11-től 32 évesig!), amelyre a jövőben fokozottabban figyelünk.

Kádár Kincső

Biciklivel a Duna mentén

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai június és július fordulóján kéthetes biciklitúrán vettek részt Solymosi Zsolt és Szekernyés Réka tanárok szervezésében. Útvonaluk szokatlan volt: 1. Kolozsvár – Jósikafalva (Bélis) 2. Jósikafalva – Scărișoarai jégbarlang bejárata 3. Jégbarlang – Topánfalva – Abrudbánya – Brád 4. Brád – Surduc tó partja 5. Pihenő, fürdés 6. Surduc tó – Lugos – Bocșa – Oravicabánya – Néra völgye (részben autókkal) 7. Pihenő 8. Néra völgye – Újmoldva – Duna partja 9. A Duna mentén 10. Orsova – Herkulesfürdő 11. Herkulesfürdő – Karánsebes – Hátszeg (részben vonattal és stoppal) – Algyógy 12. Pihenő – Algyógy 13. Algyógy – Torockó 14. Torockó – Torda – Kolozsvár

A bicajszuk.blogspot.com világhálós naplóban részletesen beszámoltak élményeiről. Az alábbiakban válogatást közlünk az ott található írásokból. Ezek híven tükrözik a biciklitúra egyszerű hangulatát, csapaterősítő jellegét. Az előkészületek aprólékos gondosságról árulkodnak. Ízelítőként olvashatjuk a szervezők leveléből: *A Kolozsváron levőknek javasolom a Cibinului („Mörösty” negyed, a „spréj blokk” mögötti) utca 14. szám alatt lakó Babos mestert, aki már évek óta jutányos áron rendbe teszi a bringáinkat. Van még pár nap, használjátok ki erre! [...] Igyekezzen a napi 8–10 órás bringázást minél kényelmesebbé tenni magad számára. Az ülés, a biciklis szivaccsal bélelt nadrág, a feltöltött kulacsod, a titkos kis ropik és csokik mind az erőtartalékaid segítik. [...] Az alkohol, a cigaretta, a különködés, duzzogás, trágárság stb. nem segíti az életünket a két hét alatt. Akinek sikerül ezeket mellőzni, az másként éli meg az egész túrát. Én nem szeretek tiltótúrát vezetni. Akkor válok meg emberektől, ha úgy érzem, átlépték a közösségi élet, az egymásrautaltság határait. De akkor haza kell menni.*

Szemelvények az útinapló bejegyzéseiből:

Az első nap tele izgalommal indult. Sokan közülünk aludni sem tudtunk rendesen, úgy készültünk már hajnali óráktól az indulásra. Aztán reggelre megtelt az udvar, bepakoltunk mindent, és sorban álltunk a kivonulásra [...] Aztán letértünk a főútról, csokis kifliket, szendvicseket gyúrtunk magunkba, és persze sok vizet meg teát, hogy bírassuk az egyre kitartóbban emelkedő utat. Helyenként hűvös erdős részek, máshol tűző nap kísért. [...] A közeli vendéglőben a bárpultos megengedte, hogy ingyenesen az összes jégakkut és sajt-, kolbász-rakományunkat eldugjuk a sörök mögé reggelig. Reméljük, ott kapjuk őket!

Ennyi mára, nyugis est következik, és holnap civilizáció-mentes bringázás a jégbarlang felé.

Miután mindenki reggelizett [...] elindultunk a Scărișoarai jégbarlang felé. Nyilván semmi vizet nem vittünk magunkkal, így odajutottunk, hogy már mindenki vízről álmodozott. Végül egy kedves hölgy segítségével 7 km után mindenki ihatott egy pohár vizet (kevés, de higgyék el, nagyon jól fogott). Elértünk a barlang szájához, majd lassan leereszkedtünk a jég felé. Nagyon látványos volt Románia legnagyobb jégbarlangja.

A „hegymászó” csapat meglátogatta a brádi osztrák–magyar korabeli vasútállomást, mely romokban hever... Mindezek után kezdtek ritkulni a civilizáció jelei. Először az aszfalt, majd a házak és végül maga az út is. Hosszas mászás után elérkeztünk Puiu bácsihoz, aki kiábrándult a civilizációból, és magányosan éli napjait kis gombaházában a hegy tetején. Sajnos nem találtuk otthon, de megnéztük különleges házat. Megebédeltünk, ezután pedig a várva várt lejtő következett. Mindenki egy darabban ért le a hegy aljába (úgyhogy kedves szülők, nincs ok aggodalomra). Mindezek után csatlakoztunk Facsádon az „autós” csoporthoz, akik pizzával és üdítővel vártak minket.

Íme, már a 6. napnál tartunk, most már nagyon közeledünk a Duna felé. Eddig már mindenki belejött a maga ritmusába, rájött arra, hogyan a legjobb neki menni, kivel és mennyire gyorsan. [...] a mai nap ismét két csapatra kellett válnunk, mivel olyan helyen kellett bringázni, mely nem alkalmas autóknak (mindez csak a biztonságunkért). 14 ember bringázott [...] több mint 170 kilométert, viszont érdekes tájakat, lepusztult településeket és különböző embereket lehetett szemügyre venni. Az útvonal Lugos–Boçsa–Resica–Oravicabánya volt, és végül a táborozóhely a Néra völgyében, kb. 20 km-re Oravicabányától, Sasca Romana. A fiúk, de közülük az egyetlen lány – akinek nagy taps jár, – a földrajz-tanár nő is nagyon jól tekertek egész nap és egész éjjel, ugyanis ez az útvonal magába foglalta az éjjeli bringázást is. Éjjel kettőkor érkeztünk meg a táborhelyre, ahol a már ott lévő fiúk-lányok babfőzelékkel vártak...

Mindenki fáradt volt az előző napi éjszakai bringázástól [...], majd 12 óra körül nekivágtunk a hegyeknek, hogy elérhessük az Ördög tavát. Nem hiába ez a neve... Izgalmasan kezdődött az út, hisz egy lengőhídon kellett átmennünk (nagyon lengett, amikor átment rajta egyszerre 30 ember), ezután pedig „egyesen” utat vettünk a sziklák felé. Amíg bevártuk a többieket, volt egy félórás beszélgetésünk, amelyben levezettük az elmúlt éjszaka táborfelverési feszültségeit. Bizony, két hétig összeszárva élni kihoz belőlünk sok mindent... [...] Kb. fél méter széles útvonalon haladtunk végig a sziklán, a táj nagyon csodálatos volt. A sziklába kis alagutak voltak vésvé, ezeken áthaladni egyben érdekes, félelmetes és hűvös is volt. Mindezek után elértünk a Bei-hídhöz, ahol pihenőt tartottunk... Arthúr, aki bringán vágott neki az útnak, leszaladt az egyik lejtőn egyenesen be a folyóba, szerencsére megúsza karcolásokkal. [...] Feri, Mihai és Arthúr a bringájukat is magukkal hozták, nem számolva azazal, hogy ahol nem lehetett rajta ülni, ott hátukon cipelték őket. Egy extrém sportoló mikor elhaladt mellettük, megállt és elismerően suttogetta: „Si máj extrém”. Végül is megérte az ereszkedőért... – mondták.

Az iszonyatos hőségben több pihenőt tartottunk, de a leghoszabb Új-Moldvában volt, ahol ebéd után rendbetettük a bicikliket, hogy mindenki a maga bicaján lássa meg a Dunát. Innen már kb. 20 km választott el a célponttól. [...] Az első látvány nem maga a víz volt, hanem egy pusztá, száraz, homokkal teli rész,

de mindezek után megjelent maga a Duna teljes pompájában... Ahogy a Duna beér országunkba, végig hegyek között folyik (a hegyek látványa megér minden fáradtságot). Nagyon látványos kastélyromokat tekinthettünk meg a hegység szerb oldalán, ugyanakkor megnéztük a Ferenc József császár tiszteletére emelt óriási emléktáblát, amely látványosan van a sziklába bevésve, és már jóval több, mint száz éve emlékeztet arra, hogy az osztrák–magyar monarchia idejében kezdték meg a Duna szabályozását.

Pizzázás után jött a meglepetés, hajóztunk a Dunán! A Danubius Ship-pel utaztunk a kb. egyórás Orșova–Ieșelnița útvonalon. A naphoz hozzátartozik, hogy Zsolt bevitte Fóris urat

egy tetanusz injekcióra sziklahorzsolások miatt, illetve a nap vége fele elszáguldottak Fülöp Zolival a Drobeta Turnu Severini-i megakórházba, ahol egy bicikliszimpatizáns mentőorvos csodálatos röntgenképeket készített a kezéről, és megállapította, hogy kutya baja.

A mai nap elég nehéz volt, mert nemcsak a 80 km-rel kellett megküzdenünk, hanem az óriási hősséggel is (41 fok) a Duna mentén. [...] A mai ebédszünet a legextrémebbnek bizonyult. A Kazán-szoros tetején sikerült ráakadnunk az egyetlen árnyékos kanyarra. A menü ismét szerény volt (igaz, egy teljes falusi üzletet kifosztottunk miatta), és miután bekebeleztük a sajtos-szalámis-uborkás-csirkeszárnys-üdítő-s falatokat, egyszerűen lefeküdtünk az országút szélére, és egy igazít szunyókáltunk. [...] A mellettünk elhaladó járműveknek minden bizonnyal megrázó látványt nyújthatott 31 teljesen érdektelen sárgamellényes, akik a földön fekvé masszázsszesszióban részeshülhettek Dezsőke és Szatmári jóvoltából, szundikáltak egymáshoz bújva, mint hontalan vándorok, akik hazát keresnek. Végül [...] fel kellett tápázkodni, és a nagy hőségben eljutottunk Orsovára...

Torockon valószínűleg tudták az emberek, hogy egy nagy biciklis csapat érkezik [...], a falubeliek vártak minket... Nagyon sok ember nézett, ahogyan elvonultunk az úton a Tóbiás-ház fele.

Nagyon megérte eljönni, elszakadni a tv-től, a számítógéptől meg a messengertől. [...] Megtettük, elmentünk a Dunáig biciklivel, szórakoztunk, megismertük egymást és a legnagyobb biztonságban vissza is értünk.

Solymosi Zsolt kollégiumi vallásánár tervei szerint a bicikliző csapat jövőre Rodostóig megy. Hajrá, fiúk és lányok!

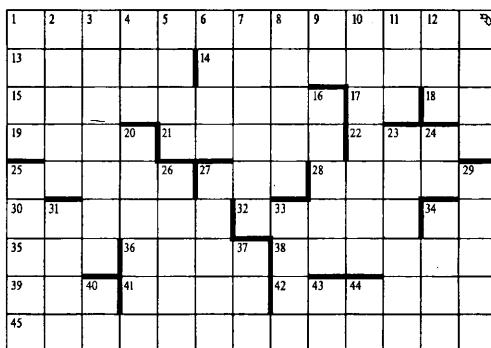
Összeállította: Sándor Krisztina

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Cserés Ferenc** (Kövend), **Demian Ibolya** könyvelő, nőszövetségi elnök (Nyárádszentmárton), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Kádár Kincso** egyetemi hallgató (Homoródmás, Kolozsvár), **Kisgyörgy Zoltán** geológus, újságíró (Sepsiszentgyörgy), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Koppándi Éva** egyetemi hallgató, tiszteletes asszony (Torockószentgyörgy), **Lukácsi Tóth Ildikó** laboráns (Magyarsáros), **Makkai-Ilkei Ildikó** lelkész (Bencéd), **Márkus-Barbarossa János** hangszerkészítő, a Dorotheum hangszerzakértője (Bécs), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Péterffy Miklós** ny. tanár (Székelykeresztúr), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homoródjánosfalva), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál)

Hála Istennek!

Egy részeg ember rémülten állít be reggel a kocsmába és megkérdezi a kocsmárosot:

- Mondja, kérem, jártam és ittam itt az éjjel?
- Ajaj!
- És sok pénzt ittam el?
- Közel egy milliót!
- ...! - sóhajt fel megkönnyebbülve a részeg. (A poén a vízszintes 1. és 45 alatt.)

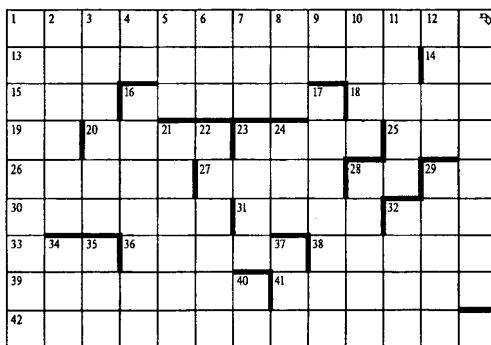
Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Ázsiai arab állam lakója. 14. Tetejére terítő. 15. Szép virágú vízinövény. 17. Spanyol és norvég autójel. 18. Kilogramm, röviden. 19. Statisztikus nyersanyag. 21. Forraszt. 22. Milyen, régiesen. 25. Ebből lesz a kumis. 27. Az öröklődést hordozza. 28. Marosvásárhelyi ..., írott magyar nyelvemlékünk. 30. Kimegy a divatból. 32. Idegen Pál. 34. Nagy olasz folyam. 35. Talál. 36. Hollandiai sajtóváros. 38. Kikötői munkás. 39. Vágóeszköz. 41. Részlet. 42. Tanító. 45. **A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Japán elektronikai márkanév. 2. Kiöntő (folyó). 3. Katafalk. 4. Amely személy. 5. Magyarországi település. 6. Veterán román labdarugó. 7. Épületben lakók összessége. 8. Norvég drámaíró. 9. Állóvíz. 10. Hangrezegtetés. 11. Egy, németül. 12. Kék-fehér budapesti sportklub. 16. Kézimunkaféle. 20. Róma folyója. 23. Ráérousan jegyzetel. 24. Patás igavonó. 25. Rend a ... mindennek (szólás). 26. Áruló tanítvány. 27. Magyar akadémikus (Ferenc). 29. Égéstermék. 31. Életet valahol eltölt. 33. ... atyafiak, Mikszáth mű. 34. Bogár tojása. 37. E napi. 40. Kén és vanádium vegyjele. 43. Kicsinyítőképző. 44. A múlt idő jele.

Nyugi, nyugi!

A tanár meglátja temetésre elkérezkedett diákját egy futballmecszen:

- Nem szégyelled magad fiam, egy rokonod temetésére kérezkedtél el az iskolából, és itt vagy a mecszen?
- ...! - feleli a diák. (A poén a vízszintes 1. és 42. sorokban)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Nukleáris fegyverek betiltására vonatkozó egyezmény. 14. Középen megtud! 15. Tengerészital. 16. Mezőgazdasági eszköz. 18. Ötlet. 19. Arzén vegyjele. 20. Ostoba. 23. Árok széle. 25. ...-Tin-Tin, kutyaszár volt. 26. Helyiség a lakásban. 27. Orosz személyautó-márka. 28. Duplán: dajka. 29. Falusi bácsi. 30. Eszelős. 31. Piaci árus. 32. Bór és argon vegyjele. 33. Az első nő. 36. Germán férfinév. 38. Dél-amerikai fekete dögkeselyű. 39. Balti vidék. 41. Fizetési mód. 42. **A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Hüllő fajta. 2. Vizen keresztül menő. 3. Dúl, tönkre tesz valamit. 4. Japán és máltai autójel. 5. Nehéz, mint ... (szólás). 6. Éveink száma. 7. Irodalmár. 8. Beóciai hős volt. 9. Üres a vám! 10. Házat készít. 11. Családnév. 12. A Földközi tenger egyik melléktengere. 16. Szénsavas vízben képződik gyakran, de szappanos vízből is fújható. 17. Tenger Ausztrália partjainál. 21. Diák. 22. Edwin ..., amerikai űrhajós volt. 23. Félmajomfajta. 24. Illeték. 28. Egész része. 29. Győztesnek termő növény! 32. Az alsó neve a francia kártyában. 34. Seben képződik. 35. Román terepjáró. 37. Bolgár hegycsúcs. 40. Kaon közepe!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **november 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét novemberi lapszámunkban közöljük.

Júliusi rejtvények megfejtése: **Közmondások:** Gazda szeme neveli a vetést. Gazdag, ha van is, kevés lehet; **Ovidius gondolata (II.):** Az étel fűszere az éhség.
Könyvjutalmat nyert **Zsákó Erzsébet** kolozsvári olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.